

Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hanke

Khall 20.10.2025 § 249
2861/02.05.02/2025

Valmistelija projektipäällikkö Marja Salonen, puh. 044 9018 997

Keski-Suomen liitolla on jäljellä Jämsälle osoitettua AKKE-rahoitusta 985 000 euroa, joka on tarkoitettu äkillisen rakennemuutoksen hoitoon vuosille 2022–2024. Rahoitus on myönnetty Kaipolan tehtaan sulkemisen jälkeisten rakennemuutosten hoitoon ja tukee työpaikkojen luomista, elinkeinotoiminnan kehittämistä sekä alueen toimintaympäristön parantamista.

Jämsän kaupungin AKKE-rahoitteisten hankkeiden sisällöt on määritelty kaupungin tekemässä jatkoehdotuksessa valtion tukitoimenpiteiden jatkamiseksi äkillisessä rakennemuutostilanteessa, joka on toimitettu työ- ja elinkeinoministeriölle 8.11.2021(liite).

Keski-Suomen liitolta saadun ohjauksen mukaan työ- ja elinkeinoministeriö edellyttää, että hankkeiden sisällöt vastaavat kyseisessä jatkoehdotuksessa esitettyjä linjauksia ja tavoitteita.

Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hanke

Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hanke on osa Jämsän alueen teollisen rakennemuutoksen hallintaa ja vihreän siirtymän toimeenpanoa. Hanke rakentuu Tikka-hankkeen (2022 – 2025) aikana tehdyn tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyön pohjalle, jossa Jämsään kehitettiin uusiutuvan teollisuuden toimintamallia ja kartoitettiin alueellisia mahdollisuuksia kestävän kehityksen liiketoiminnalle. Tikka-hankkeen aikana VTT laati Jämsän alueelle laajan ekosysteemikuvauksen ja tiekartan uusiutuvan teollisuuden kehittämiselle. Näissä korostuivat kiertotalouden, biopohjaisten materiaalien ja vihreän siirtymän mahdollisuudet Kaipolan teollisessa ympäristössä sekä Hallin ilmailu- ja kevytrakenneteknologian alueella.

Tikka-hankkeen toimenpiteisiin osallistui lähes 150 yritystä ja organisaatiota, ja hanke rakensi vahvaa pohjaa yhteistyölle yritysten ja TKI-toimijoiden välillä. Tämä muodostaa tärkeän perustan uuden hankkeen toteutukselle ja vaikuttavuudelle.

Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hankkeen keskeiset sisällöt rakentuvat viidestä toisiaan täydentävästä kokonaisuudesta. Ensinnäkin Kaipolan alueelle perustetaan Jämsä Lab, monialainen testaus- ja pilotointiympäristö, jossa kehitetään ja kokeillaan kuitu-, energia- ja kiertotalousteknologioita hyödyntäen alueen olemassa olevaa teollista infrastruktuuria. Toiseksi käynnistetään yrityskiihdyttämö, joka tarjoaa vuosittain valittaville yrityksille kasvua, pilotointia ja sijoittumista tukevan ohjelman, tavoitteena edistää uusien liiketoimintojen syntyä Jämsään.

Hankkeessa toteutetaan myös Lean for Green Industry -valmennus, joka auttaa yrityksiä kehittämään toimintaansa vihreän siirtymän, resurssitehokkuuden ja tuotantoprosessien osalta. Lisäksi rakennetaan pysyvä ekosysteemi, joka kokoaa yhteen yrityksiä, tutkimusorganisaatioita ja kehittäjätahoja. Tämän verkoston hallintamalli perustuu kansainvälisiin Green Industrial Areas (GIA) -kriteereihin. Hankkeen viestintä varmistaa, että toiminnan tulokset ja hyvät käytännöt tehdään näkyviksi ja hyödynnettäviksi niin alueellisesti kuin kansallisesti.

Rahoitus ja toteutus

Hankkeen kokonaisbudjetti on 614 507 euroa, josta 80 % (491 606 €) katetaan AKKE-valtionavustuksella ja 20 % (122 901 €) muodostuu Jämsän kaupungin rakennemuutoksen hoitoon varaamasta omarahoitusosuudesta. Budjetti koostuu henkilöstökustannuksista (projektipäällikkö ja viestintä), muista hankkeen toteuttamisen välittömistä kuluista sekä ostopalveluista, joiden avulla toteutetaan valmennus-, pilotointi- ja kehittämistoimet. Hanke toteutetaan ajalla 1.11.2025 – 31.12.2027.

Keskeiset toteutuskumppanit ovat VTT, Jyväskylän yliopisto, JAMK ja Gradia sekä muut tarkoin valitut asiantuntijatahot, joilla on paras osaaminen edistää hankkeen tavoitteita. Projektipäällikkö vastaa hankkeen hallinnosta, sisällön ohjauksesta, verkostojen rakentamisesta ja vaikuttavuudesta. Osa-aikainen viestijä tukee viestinnän suunnittelua ja toteutusta. Hankkeelle nimetään ohjausryhmä. Ostopalvelut kilpailutetaan, ja niiden sisältö, toteutus, tulokset ja vaikuttavuus määritellään tarkasti toteutussuunnitelmassa ja arvioidaan osana hankkeen seuranta- ja raportointia. Hankkeen strateginen tarkoitus on tukea paitsi Jämsän kaupungin elinvoimaa, myös Keski-Suomen maakunnan kilpailukykyä ja yhteistyötä vihreän siirtymän ja rakennemuutoksen keskellä.

Tulokset ja vaikuttavuus

Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hanke on merkittävä osa Jämsän teollisen rakennemuutoksen ratkaisua ja Keski-Suomen vihreän siirtymän toimeenpanoa. Se rakentuu TIKKA-hankkeen tuloksille ja siinä luoduille yhteistyöverkostoille, ekosysteemikuvauksille ja tiekartoille, jotka keskittyvät uusiutuvaan teollisuuteen ja kiertotalouteen.

Hanke edistää Jämsän kehittymistä Keski-Suomen kolmanneksi TKI-keskittymäksi Jyväskylän ja Äänekosken rinnalle hyödyntäen olemassa olevaa teollista infrastruktuuria ja energiajärjestelmiä. Alueelle syntyy uusia yrityksiä, työpaikkoja ja kehittämishankkeita, jotka vahvistavat elinvoimaa ja houkuttelevat osaajia. Paikallinen toimintamalli toimii valtakunnallisena esimerkkinä ja tukee kansallisia tavoitteita, kuten vihreän siirtymän investointiohjelmaa ja kestävä teollisuuden innovaatio-ohjelmaa. Samalla hanke kytkee Jämsän kansainvälisiin verkostoihin, erityisesti Green Industrial Areas (GIA) -kokonaisuuteen.

Hankkeen tavoitteena on synnyttää vähintään 30 uutta työpaikkaa ja 5 uutta yritystä tai liiketoimintayksikköä Jämsään. TKI-toiminnan osalta pyritään 10–15 innovaatioon ja vähintään 5 kaupallisesti suuntautuneeseen hankkeeseen. Alueelle tavoitellaan yli 5 miljoonan euron uusia investointeja. Osaamista vahvistetaan kouluttamalla vähintään 50 osallistujaa ja tukemalla 10 yritystä resurssitehokkuuden parantamisessa. Alueellinen TKI-ekosysteemi laajenee vähintään 25 organisaatiolla, ja kansainväliset yhteydet tiivistyvät GIA-yhteistyön kautta. Hankkeen myötä Jämsä profiloituu valtakunnallisesti ja kansainvälisesti vihreän teollisuuden mallialueena.

Hankkeen pitkäaikaiset vaikutukset ulottuvat laajasti elinkeinoelämään, osaamiseen ja alueen vetovoimaan. Kehittämistyön tuloksena syntyy positiivinen kierre, jossa uudenlainen ajattelu, uudet verkostot ja konkreettiset toimintamallit ruokkivat toisiaan. Hankkeen toimenpiteet lisäävät merkittävästi alueellista ja kansainvälistä tiedon ja osaamisen vaihtoa, edistävät uusien teknologioiden käyttöönottoa sekä tukevat uusien liiketoimintamallien syntyä erityisesti bio- ja kiertotalouden aloilla.

Samalla tapahtuu asenteellinen muutos: yritykset ja muut toimijat tunnistavat entistä paremmin vihreän siirtymän liiketoimintamahdollisuudet ja tarttuvat niihin käytännössä. Alueellinen yhteistyö vahvistuu, ja Jämsä kytkeytyy osaksi kansallisia ja kansainvälisiä kehitysverkostoja, erityisesti vihreän teollisuuden ja kestävän tuotannon kentillä.

Toiminta ei pääty hankkeen päättyessä, vaan rakentuu pysyvien rakenteiden varaan: Jämsä Lab jatkaa kehitysalustana testaukselle ja pilotoinnille, yrityskiihdyttämö vakiintuu osaksi seudun yrityspalveluita, Lean for Green Industry -malli juurtuu yritysten ja oppilaitosten käyttöön, ja Jämsän rooli uusiutuvan teollisuuden kehittämisympäristönä vahvistuu. Hankkeessa syntyvä, vahva ja uudistumiskykyinen verkosto varmistaa, että kehittäminen jatkuu ja tuo mukanaan uusia avauksia myös tulevaisuudessa.

Toimivalta, johon päätös perustuu:
Hallintosääntö § 28 / kaupunginhallituksen tehtävät ja toimivalta

Ehdotus

Kaupunginjohtaja Jori Reijula

- 1) Kaupunginhallitus päättää hakea rahoitusta Jämsä Lab & Yrityskiihdyttämö -hankkeelle.
- 2) Kaupunginhallitus myöntää hankkeelle omarahoitusosuuden 122 901 € toteutusajalle 1.11.2025 – 31.12.2027. Omarahoitus maksetaan kaupunginhallituksen kustannuspaikalta.
- 3) Hankkeen toteutuksesta vastaa maankäyttö- ja yrityspalvelut tulosityksikkö.
- 4) Kaupunginhallitus valtuuttaa projektipäällikkö Visa Törmälän hoitamaan hakemusprosessin ja siihen tarvittavien tietojen toimittamisen rahoittajalle ja tekemään projektisuunnitelmaan ja hakemukseen tarvittavat täydennykset.

Päätös

Ehdotus hyväksyttiin.

Projektipäällikkö Visa Törmälä oli läsnä asian käsittelyn aikana (poistui klo 17.37).

Jorma Poti ilmoitti olevansa esteellinen eikä ollut läsnä asian käsittelyn aikana (yhteisöjäävi).